

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 361/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou U., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2010 doručená sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010 a žiadala vydať tento nález:

„Ústavný súd Slovenskej republiky určuje, že rozhodnutím Okresného súdu Žiar nad Hronom Rozsudkom č. k.: 13 C/115/2009-75 (správne má byť č. k. 13 C 115/09-96, pozn.) a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici Rozsudkom č. k.: 12 Co/417/2009-101 boli porušené základné ľudské práva sťažovateľa podľa čl. 20, 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a zároveň podľa článku 6 a 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k.: 13C /115/2009 – 75 (správne má byť č. k. 13 C 115/09-96, pozn.) a Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici Rozsudkom č. k.: 12 Co/417/2009-101 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Žiar nad Hronom na nové konanie.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 115/2009, ktorý si ústavný súd pripojil pre rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľa, sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 13 C 115/2009, v ktorom sa domáhal od Slovenskej republiky – Ú. (ďalej len „žalovaný“) náhrady škody vo výške 33 193,92 €, ktorá mu mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom orgánu štátu, a to Správy katastra v Ž. (ďalej len „správa katastra“) a Ú. Nesprávnosť úradného postupu správy katastra mala spočívať v nevyznačení plomby o zmene práva k nehnuteľnosti v roku 2002 na základe návrhu na vklad podľa kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi A. B. ako predávajúcou a Slovenskou republikou – S. ako

kupujúcim. Ú. si nesplnil svoju inšpekčnú povinnosť vo vzťahu k správe katastra. Uplatnená náhrada škody zodpovedala zmluvnej pokute, ktorú sťažovateľ zaplatil (29. decembra 2008) na základe zmluvy o budúcej zmluve uzatvorenej 26. apríla 2006 medzi sťažovateľom ako budúcim predávajúcim a spoločnosťou E., a. s., ako budúcim kupujúcim (pretože nemohol v prospech tejto spoločnosti previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti, keďže toto sám nenadobudol, hoci uzatvoril už prv ako kupujúci zmluvu o prevode vlastníctva k rovnakej nehnuteľnosti), ktorou sa zaviazal rovnakú nehnuteľnosť previesť do vlastníctva budúceho kupujúceho na základe jeho výzvy na uzatvorenie budúcej zmluvy, ktorú bol sťažovateľovi oprávnený doručiť budúci kupujúci v období od 29. mája 2006 do 31. decembra 2006.

Sťažovateľ totiž uzatvoril 26. apríla 2006 ako kupujúci kúpnu zmluvu s A. B. ako predávajúcou, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. 2676, k. ú. Ž., a to parc. reg. „E“ č. 204/1 o výmere 13 275 m² vychádzajúc zo stavu zápisu v katastri nehnuteľnosti ku dňu podpisu kúpnej zmluvy, podľa ktorého predávajúca bola vedená ako vlastníčka takto špecifikovanej nehnuteľnosti. Pod č. V 391/2002 bol však ešte 2. mája 2002 povolený vklad vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy, ktorou previedla vlastnícke právo rovnaká predávajúca v prospech S. k časti tejto parcely o výmere 494 m² podľa geometrického plánu č. 31628826-83-2001 z 25. júna 2001. K zmene výmery parc. reg. „E“ č. 204/1 (k zníženiu výmery o 494 m², teda na výmeru 12 781 m²) v katastri však došlo až 18. septembra 2007, teda takmer rok po podpise kúpnej zmluvy medzi sťažovateľom a A. B.; až vtedy správa katastra zosúladiť právny stav v katastrálnom operáte so stavom právnym.

Keďže predávajúca A. B. od kúpnej zmluvy so sťažovateľom odstúpila, bolo katastrálne konanie zastavené. Neplatnosť odstúpenia od zmluvy bola predmetom konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 13 C 38/2007, v ktorom bolo rozhodnuté 29. septembra 2007 tak, že súdnym zmiernom bolo určené, že odstúpenie od zmluvy je neplatné a kúpna zmluva medzi sťažovateľom a predávajúcou A. B. trvá. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia okresného súdu sťažovateľ zistil, že medzičasom bol zápis na LV č. 2676, k. ú. Ž. zosúladený s právnym stavom a parc. reg. „E“ č. 2041/1 je vedená s výmerou 12 781 m². Správa katastra prerušila vkladové konanie pre nesúlady výmery prevádzanej parcely v kúpnej zmluve a výmery zapísanej v liste vlastníctva. Sťažovateľ vyzval predávajúcu na uzatvorenie dodatku ku kúpnej zmluve z 26. apríla 2006 týkajúceho sa

zmeny výmery, avšak predávajúca A. B. dodatok ku kúpnej zmluve odmietla uzatvoriť. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2008 rozsudkom z 18. septembra 2008 zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal uloženia povinnosti A. B. previesť na žalobcu vlastnícke právo k parc. reg. „E“ č. 2041/1 s výmerou 12 781 m² (právoplatnosť nadobudol 20. februára 2009). Sťažovateľ sa nestal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti.

Okresný súd žalobu sťažovateľa vo veci sp. zn. 13 C 115/2009 rozsudkom č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009 zamietol. Vychádzal z toho, že správa katastra skutočne nesprávne úradne postupovala, keď nevyznačila plombu o zmene práva v roku 2002 a k zosúladeniu právneho stavu v katastrálnom operáte s právnym stavom podľa povoleného vkladu vlastníckeho práva č. k. V 391/2002 došlo až v roku 2007, pričom v rokoch 2002 – 2007 nezačala správa katastra ani konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte. Žalobu však zamietol z dôvodu, že nesprávny úradný postup žalovaného nebol priamou a bezprostrednou príčinou vzniku povinnosti sťažovateľa zaplatiť zmluvnú pokutu tretej osobe, pretože uvedený sled javov a priamu príčinnú súvislosť prerušuje samostatný právny úkon (zmluva o budúcej zmluve uzatvorená sťažovateľom) nezávisle od katastrálneho konania, a tým aj jeho zmluvný záväzok, ktorý nebol v priamom pôsobení príčiny na následok. Ďalej okresný súd dodal, že k zmenšeniu majetku sťažovateľa nedošlo práve (iba) nesprávnym úradným postupom v katastrálnom konaní sp. zn. V 391/02, pretože nasledovalo ďalšie katastrálne konanie (sp. zn. V 272/06), v ktorom i predávajúca odstúpila od kúpnej zmluvy uzatvorenej so sťažovateľom, a následne potom, ako uznala neplatnosť tohto odstúpenia od zmluvy, odmietla uzatvoriť so sťažovateľom novú kúpnu zmluvu so zmenenou výmerou (resp. dodatok k pôvodnej zmluve). Sťažovateľ navyše sám a slobodne uzatvoril zmluvu o budúcej zmluve s treťou osobou a vzal na seba záväzok zmluvnej pokuty pre prípad, že k naplneniu zmluvy o budúcej zmluve nedôjde, a to z akýchkoľvek dôvodov. Postup správy katastra preto nebol priamou a nesprostredkovanou príčinou zmenšenia majetku sťažovateľa. Keďže sťažovateľ nepreukázal v konaní existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom žalovaného a znížením svojho majetku, nebola preukázaná ani zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 12 Co 417/2009-101

z 11. februára 2010 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010 nadobudol právoplatnosť 4. marca 2010.

Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v sťažnosti doručenej ústavnému súdu rozsudkami okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že všeobecné súdy mu nepriznali jeho zákonné právo na náhradu škody, hoci reálne uplatnenie tohto základného práva predpokladá, že účastníkovi súdneho konania musí byť súdna ochrana poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite bez toho, aby súd bezdôvodne zbavil štátny orgán zodpovednosti za škodu, ktorú skutočne spôsobil. Rozhodnutia oboch súdov sú založené na ústavne nekonformnom výklade aplikovaných zákonných ustanovení, ktorým bol popretý ideál spravodlivosti a rozumný výklad hmotného práva. Súdy rozhodovali na základe reštriktívneho výkladu aplikovaných zákonných ustanovení, nerešpektovali podstatu a zmysel inštitútu náhrady škody pri nesprávnom úradnom postupe, a takto zásadne popreli účel a význam nápravy škody spôsobenej štátnym orgánom. K veci pristupovali príliš jednostranne, čím ochranu práva sťažovateľa zakotveného v ústave urobili iluzórnou a nerealizovateľnou. Rozhodnutia všeobecných súdov sú arbitrárne a v rozpore s princípom právnej istoty ako súčasťou právneho štátu. Ich právne závery sú v nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a nevyplývajú z nich. Z odôvodnení oboch rozhodnutí všeobecných súdov nemožno zistiť, ako sa vysporiadali so skutočnosťou, prečo príslušná správa katastra nekonala, hoci jej to ukladal zákon, a nezaoberali sa ani skutočnosťou, že práve neexistencia plomby, ktorú mala správa katastra vyznačiť na liste vlastníctva počas dlhého časového obdobia, bola príčinou, pre ktorú sťažovateľovi škoda vznikla.

Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru rozsudkami okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že napadnutými rozhodnutiami bola porušená spravodlivá rovnováha, ktorá musí byť zachovaná medzi náhradou škody a požiadavkami správneho úradného postupu. Rozhodnutia všeobecných súdov spôsobili sťažovateľovi stratu nároku na náhradu škody. Krajský súd nepripustil sťažovateľovi možnosť podať dovolanie.

Povinnosť, aby sťažovateľ zisťoval, či príslušná správa katastra konala v súlade s právnymi predpismi, kladie na sťažovateľa neprimerané bremeno v rozpore s dohovorom. Všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach vec nesprávne právne posúdili, keď uprednostnili striktný text zákona pred inštitútom spravodlivosti. Výsledok konania tak nezodpovedá účelu sledovanému zákonom č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu oboma rozsudkami všeobecných súdov s odôvodnením, že obe rozhodnutia všeobecných súdov mu spôsobili stratu nároku na náhradu škody namiesto nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 46 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu jednak rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009 a jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 115/09-96 zo 7. októbra 2009. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010. Krajský súd

ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľa bolo dôvodné a rozhodnúť o ňom.

Odlišná je situácia pri tej časti sťažnosti, ktorá sa týka rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010 – k tejto časti sťažnosti je právomoc ústavného súdu daná. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 46 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tvrdeniami sťažovateľa, podľa ktorých rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010 bolo porušené základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 46 ods. 3 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podstatou sťažnosti na porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010 je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého mu súdna ochrana nebola krajským súdom poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite v dôsledku toho, že rozsudok krajského súdu je založený na ústavne nekonformnom reštriktívnom výklade aplikovaných zákonných ustanovení, ktorým bol popretý ideál spravodlivosti, rozumný výklad hmotného práva, a tým aj zmysel a účel inštitútu náhrady škody pri nesprávnom úradnom postupe. Ani odôvodnenie rozsudku krajského súdu nezodpovedá zákonnej požiadavke, pretože z neho nemožno zistiť, ako sa krajský súd vysporiadal so skutočnosťou, prečo príslušná správa katastra nekonala, hoci jej to ukladal zákon, a nezaoberal sa ani skutočnosťou, že práve neexistencia plomby, ktorú mala správa katastra vyznačiť na liste vlastníctva počas dlhého časového obdobia, bola príčinou, pre ktorú sťažovateľovi škoda vznikla. Krajský súd porušil právo sťažovateľa na účinný prostriedok nápravy, pretože nepripustil sťažovateľovi možnosť podať dovolanie.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými

zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom a postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 12 Co 417/2009-101 z 11. februára 2010 uviedol:

„Krajský súd preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu určenom ust. § 212 ods.1 O.s.p. a tento rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods.2 O.s.p. potvrdil ako vecne správny s poukazom na ust. § 219 ods.1 O.s.p.

Odvolací súd pri preskúmaní veci zistil, že bol v potrebnom rozsahu zistený skutkový stav a bol z tohto skutkového stavu vyvodený aj zodpovedajúci právny záver. Odvolanie navrhovateľa teda nie je dôvodné, lebo z tých skutočností, ktoré sú v ňom uvedené, nemožno dospieť k inému právnemu záveru, ako k nemu dospel prvostupňový súd. Odvolací súd zároveň poukazuje aj na ust. § 219 ods.2 O.s.p., z ktorého vyplýva, že ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd na dôvody rozsudku okresného súdu poukazuje, pretože si ich v celom rozsahu osvojil a dodáva len niektoré skutočnosti, ktoré potvrdzujú správnosť úsudku prvostupňového súdu, najmä pokiaľ ide o splnenie podmienok zodpovednosti za škodu podľa osobitného predpisu.

Nemožno súhlasiť s tvrdením navrhovateľa, že konanie predávajúcej A. B. nemohlo mať vplyv na konanie katastra a nemohlo byť udalosťou, ktorá by vymedzila zodpovednosť štátu iným spôsobom, ako konštatovaním, že nesprávny úradný postup katastra nebol jedinou príčinou vzniku škody. Účastníci zmluvného vzťahu, ktorý predchádzal uzavretiu zmluvy s ďalším subjektom na základe zmluvy o budúcej zmluve, sa posudzuje podľa

predpisov súkromného práva a každý zmluvný vzťah dáva možnosť niektorému z jeho účastníkov okrem iného od zmluvy odstúpiť. V danom prípade sa tak stalo a jeden z účastníkov kúpnej zmluvy od tejto kúpnej zmluvy odstúpil. Možno prisvedčiť v plnom rozsahu tvrdeniu odporcu odporcu, že v zmysle katastrálnych predpisov nie je oprávnením katastra nehnuteľnosti skúmať dôvody takéhoto úkonu účastníka zmluvného vzťahu; kataster je oprávnený len skúmať, či takýto prejav vôle je známy aj druhému účastníkovi zmluvy a pokiaľ ide o vkladové konanie, nemá možnosť návrhu na vklad zmluvy vyhovieť. Táto okolnosť bola nesporne príčinou, prečo nebola zavkladovaná zmluva v prvom štádiu konania medzi pani B. a navrhovateľom. To, že uvedené časové súvislosti vyplývajúce zo zmluvy o budúcej zmluve nemohli byť do konca roku 2006 vyriešené vyplýva aj zo správneho postupu navrhovateľa, ktorý sa dožadoval na príslušnom orgáne vyslovenia, že odstúpenie od zmluvy zo strany pani B. nie je opodstatnené. V dôvodoch rozsudku okresného súdu sa presne uvádza, kedy došlo k uzatvoreniu zmluvy medzi týmito účastníkmi a ku konštatovaniu, že účastníci konania sa majú cítiť viazaní pôvodnou kúpnu zmluvou a opäť došlo k ďalšej skutočnosti, ktorá jednoznačne predstavovala vôľu účastníkov tohto zmluvného vzťahu a to k postupu, ktorý mal viesť k uzatvoreniu dodatku ku kúpnej zmluve, s ktorým pani B. nesúhlasila. Je pravda, že sa takýmto spôsobom mohla vyriešiť otázka nesprávneho právneho postupu odporcu a všetky otázky týkajúce sa prípravy zmluvy pre ďalšieho účastníka, pre ktorého obstarával nehnuteľnosť navrhovateľ, ale nič to nemení na skutočnosti a na konštatovaní, že v príčinnej súvislosti so vznikom škody nie je jedine a výlučne nesprávny úradný postup katastra nehnuteľností. V konečnom dôsledku možno súhlasiť aj s tým záverom uvedeným vo vyjadrení odporcu, že aj pri absolútne platnom a správnom právnom úkone, ktorým je zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania predložená na vkladové konanie, by mohlo dôjsť k určitým skutočnostiam, pre ktoré by kataster z formálnych dôvodov nevyhovet návrhu na vklad nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností a navrhovateľ ani nemohol ovplyvniť takéto prípadné závery, ktoré rovnako mohli viesť k oddialeniu pozitívneho vkladového konania a k splneniu ustanovení zmluvy o budúcej zmluve, ktorá obsahovala aj sankciu za nedodržanie termínu v ňom obsiahnutého pre riadne uzatvorenie kúpnej zmluvy. Preto niet dôvodov odkloniť sa od záverov, ktoré už boli judikované, že vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný a neprerušovaný a zodpovednosť nie je možné robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, lebo zodpovednosť

štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu štátu môže byť daná len vo vzťahu ku škode, ktorá bola spôsobená práve (iba) namietaným úradným postupom orgánu štátu.

Pretože odvolanie nebolo dôvodné a nebolo možné na jeho základe prijať iný právny záver, odvolací súd rozsudok okresného súdu považoval za správny a potvrdil ho.“

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého „v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne vec posúdil“. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny

základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý nebolo možné vyhovieť žalobe sťažovateľa, bolo to, že sťažovateľ v konaní nepreukázal príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom správy katastra, ktorá na nehnuteľnosti nevyznačila plombu pri predchádzajúcom vkladovom konaní týkajúcom sa nehnuteľnosti (a ani neskôr nezosúladila stav právny a stav zápisu v katastri), a zmenšením majetku sťažovateľa, čo znamená, že sťažovateľ nepreukázal zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Keďže sťažovateľ tvrdil, že rozhodnutie krajského súdu je založené na svojoľnej aplikácii práva, zaoberal sa ústavný súd ďalej tým, či výklad podmienok vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, najmä pokiaľ ide o príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody na strane sťažovateľa krajským súdom, zodpovedal účelu a zmyslu inštitútu náhrady škody spôsobenej nezákonným úradným postupom.

Krajský súd sa stotožnil s formulovaním definovania príčinnej súvislosti tak, ako bola obsiahnutá v rozsudku okresného súdu. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „*Vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, zák. č. 58/1969 Zb. nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvolá jav druhý (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o otázku skutkovú, ktorá môže byť vyriešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a treba skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko ale vecná súvislosť príčiny a následku.*“

Ústavný súd považuje takto formulované princípy posudzovania príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody za zodpovedajúce právnej úprave

i záverom právnej teórie a stotožňuje sa aj s konštatovaním okresného súdu o tom, že otázka posúdenia príčinnej súvislosti musí byť predmetom dokazovania a dôkazné bremeno o tejto otázke znáša žalobca. V kontexte prípadu sťažovateľa to znamená, že v konaní mohol byť úspešný iba v prípade, ak by preukázal, že príčinou vzniku škody, ktorá (ako to sám uviedol) spočívala v znížení jeho majetku spôsobenom splnením jeho povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu tretej osobe (a nie v iných dôvodoch), bol nesprávny úradný postup správy katastra. Je pritom zrejmé, že dôvodom, pre ktorý bol sťažovateľ povinný zmluvnú pokutu tretej osobe zaplatiť, bola skutočnosť, že sťažovateľ neuzatvoril budúcu zmluvu v období, v ktorom sa tak (sám) zaviazal urobiť, a to v období od 29. mája 2006 do 31. decembra 2006. Rovnako zrejmé z obsahu spisu je i to, že kúpnu zmluvu s A. B. ako predávajúcou sťažovateľ ako kupujúci uzatvoril 26. apríla 2006 a A. B. od tejto kúpnej zmluvy odstúpila listom doručeným správe katastra 5. mája 2006 a sťažovateľovi 3. mája 2006. O neplatnosti tohto odstúpenia od zmluvy bolo rozhodnuté okresným súdom v samostatnom konaní (sp. zn. 13 C 38/2007) 29. septembra 2007. Preto aj ústavný súd považuje za správny záver okresného súdu i krajského súdu o tom, že splnenie povinnosti sťažovateľa zaplatiť tretej osobe zmluvnú pokutu v dôsledku neuzatvorenia budúcej zmluvy najneskôr do 31. decembra 2006 nebolo vo vzťahu príčinnej súvislosti následkom skoršieho nesprávneho úradného postupu správy katastra.

Ústavný súd nepovažoval preto právny názor krajského súdu, na ktorom založil potvrdenie napadnutého rozsudku okresného súdu, za svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia príslušných ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. na vec sťažovateľa krajským súdom nepoprela ich účel a zmysel. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval v súlade i so zásadou ústavne konformného výkladu, pretože nepoužil taký výklad dotknutých ustanovení, ktorý by poprel realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb.

Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa zastáva názor, podľa ktorého výkon súdnej moci krajským súdom vo veci sťažovateľa smeroval k uplatneniu ideálu spravodlivosti, rešpektoval procesné pravidlá aj požiadavku rozumného výkladu hmotného práva.

Z týchto dôvodov odmietol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd považuje ďalej za vylúčené, aby rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje tým, že nemohol proti rozhodnutiu krajského súdu podať dovolanie, zabudol na to, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998). Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998). Sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využil, keď proti rozhodnutiu okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodoval krajský súd. Ochrana právam sťažovateľa bola poskytnutá okresným súdom i krajským súdom, ktoré vzťah medzi sťažovateľom a ich odporcom v konaní vyriešili konečným spôsobom a v súlade s procesnými predpismi, ktoré neukladajú povinnosť dovolaciemu súdu bezpodmienečne pripustiť proti svojmu rozhodnutiu dovolanie.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu oboma rozsudkami všeobecných súdov s odôvodnením, že obe rozhodnutia všeobecných súdov mu spôsobili stratu nároku na náhradu škody namiesto nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojho základného práva na vlastníctvo a práva na majetok rozsudkom krajského súdu tým, že podľa jeho názoru mal legitímnu nádej na nadobudnutie práva na náhradu škody voči štátu, pretože splnil všetky podmienky na vznik takéhoto nároku, a napriek tomu krajský súd rozsudok okresného súdu o zamietnutí jeho žaloby potvrdil.

Ústavný súd sa najprv zaoberal posúdením toho, či vo vzťahu k nehnuteľnosti platilo, že ide o „majetok“ sťažovateľa v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu.

Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva ku ktorému môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať.

Ako je zrejmé z tvrdení sťažovateľa, podľa jeho názoru mu svedčila legitímna nádej na nadobudnutie majetku (náhrady škody), pretože splnil všetky zákonom ustanovené podmienky. Tieto tvrdenia sťažovateľa by mohli byť správne, avšak iba v prípade, že ich sťažovateľ skutočne splnil. Ako však už bolo uvedené vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd je toho názoru, že záver okresného súdu i krajského súdu o tom, že sťažovateľ nepreukázal splnenie podmienok vzniku zodpovednosti za škodu, je nielen ústavne konformný, ale aj správny.

V situácii, keď sťažovateľ nesplnil zákonné podmienky na vznik jeho nároku, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na nadobudnutie náhrady škody. Sťažovateľ

nemohol v čase vydania rozhodnutia krajského súdu legitímne bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že náhradu škody získa, keď nesplnil podmienky na jej priznanie.

Z uvedených dôvodov sťažovateľovi nepatrila podľa názoru ústavného súdu ani legitímna nádej na nadobudnutie náhrady škody proti štátu, a preto je vylúčené, aby rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na majetok, tak ako je toto právo garantované v čl. 1 dodatkového protokolu (a rovnako aj v čl. 20 ústavy).

Z uvedeného je zrejmé, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označeného práva sťažovateľa pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, a z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010